

BIULETYN

KOŁA MIŁOŚNIKÓW DZIEJÓW GRUDZIĄDZA
KLUB „CENTRUM” SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWEJ

Rok XVI: 2018

Nr 11 (549)

Data odczytu: 07.03.2018 r.

Data wydania: 07.03.2018 r.

=====

1096. spotkanie

Marek Morgiewicz

STANISŁAW SITEK – KOMENDANT CENTRUM WYSZKOLENIA ŻANDARMERII W GRUDZIĄDZU

Stanisław Sitek urodził się 17 listopada 1890 r. w Warszawie, w rodzinie mieszczańskiej Walentego i Wiktorii z domu Kurzelów. W stolicy ukończył średnią szkołę techniczną dróg żelaznych z tytułem technika kolejowego. W latach szkolnych wstąpił do Polskiej Partii Socjalistycznej i wcielony został do Organizacji Bojowej PPS. Po zakończeniu nauki podjął pracę w kolejnictwie.

Stanisław Sitek

W okresie rewolucji rosyjskiej lat 1905-1907 jako członek Organizacji Bojowej PPS Sitek brał udział w wielu zamachach na carskich żandarmów, policjantów oraz urzędników. Uczestniczył też w przygotowaniach do drugiego zamachu na general-gubernatora Gieorgija Skalona w Warszawie.

W 1909 r. Sitek, poszukiwany przez carską policję, musiał opuścić ziemie zaboru rosyjskiego i osiedlić się na terenie Galicji. Znalazł schronienie w Krakowie i Lwowie. Niespokojny duch i patriotyczne uczucia nie pozwoliły mu jednak i tam zaznać spokojnego życia. Wstąpił do Związku Walki Czynnej, gdzie został bojowcem plutonu "Kuby".

Następnego roku Sitek wyemigrował do Stanów Zjednoczonych. Tam wstąpił do Związku Socjalistów Polskich jako członek Oddziału "Praca". Kiedy w 1913 r. w Chicago powstał Komitet Obrony Narodowej – wszedł w jego szeregi. I tu wykazał się wielkim zaangażowaniem, gdyż został uhonorowany funkcją

zastępcy sekretarza zarządu Komitetu. Pod koniec stycznia 1915 r., czyli już w czasie trwania I wojny światowej, Komitet wysłał go wraz z grupą ochotników na Stary Kontynent. Sitek dotarł do Galicji, po uprzednim przedarciu się przez walczące fronty, po czym wstąpił do Legionów Polskich. Służbę w tej formacji wojskowej rozpoczął od stopnia szeregowca. W latach 1915-1917, już jako podoficer, współpracował z jednostkami wywiadu Legionów.

W 1917 r. został przeniesiony do żandarmerii i otrzymał stopień podporucznika. Pełnił służbę jako oficer powiatowy żandarmerii w Ostrowie, Łomży, Warszawie, Sokółce i Bobrujsku. W 1920 r. był dwukrotnie awansowany: do stopnia porucznika i kapitana żandarmerii. W kolejnym roku wysłany został na Górny Śląsk, gdzie szkolił żandarmerię w trakcie powstania. W latach następnych służył m.in. w Dywizjonie Żandarmerii Wojskowej nr 3 w Grodnie.

Znak służb żandarmerii.

Sitek przebywał w Grudziądzu po raz pierwszy w 1922 r., gdyż w okresie od 15 września 1922 r. do 15 lutego 1923 r. uczestniczył na IV Kursie Oficerskim Szkoły Żandarmerii Wojskowej. Uzyskał tam bardzo dobre oceny. Po powrocie do swojej jednostki w Grodnie został mianowany komendantem. Rozkazem Ministerstwa Spraw Wojskowych 15 marca 1923 r. Odznaczono go Krzyżem Walecznym za czyny bojowe, dokonane w okresie służby w byłym I pułku piechoty Legionów Polskich.

W dniu 15 sierpnia 1924 r. Sitek otrzymał ponownie awans – do stopnia majora. W 1927 r. został dowódcą 3 Dywizjonu Żandarmerii w Grodnie. 11 listopada 1928 r. odznaczono go po raz kolejny – tym razem Złotym Krzyżem Zasługi.

30 stycznia 1930 r. majora Sitka wyznaczono na dowódcę Centrum Wyszukolenia Żandarmerii w Grudziądzu. Od tego momentu aż do tragicznej śmierci na stałe związał się z Grudziądzem i edukacją tej formacji.

CW Żand. w Grudziądzu, 1937. I kurs oficerów Policji Państwowej nie będących oficerami w wojsku. Od lewej oficerowie żand.: por. Siwiec, kpt. Z. Kędziński, kpt. Morawski, por. W. Kwiatkowski, por. W. Skrzypek, kpt. H. Malion, kpt. ?, mjr K. Gajewski, mjr Pulda, mjr F. Bienkowski, kpt. ?, mjr ?, ppłk S. Sitek, gen. Zamorski, płk P. Balaban, mjr J. Schmidt, mjr K. Rembacz, por. J. Matyja, por. W. Wierzbicki, por. J. Zapisek, por. B. Podrazka, por. Z. Mazur, por. J. Jakubowski; w drelichach oficerowie PP-kursanci, z prawej strony pomnika ppor. Rój

Najstarszy i najmłodszy oficer CW Żand. w Grudziądzu: komendant Centrum płk Stanisław Sitek i wykładowca kryminalistyki por. Władysław Wierzbicki (16.4.1936)

W marcu 1933 roku został mianowany podpułkownikiem. Po 1 września 1939 r. uczestniczył w walkach. Trwająca od 9 do 13 września bitwa pod Sandomierzem była chrztem bojowym batalionu Centrum Wyszkozenia Żandar-

merii. 19 września 1939 roku Sitek, wraz z większą częścią kadry Centrum Wyszkożenia Żandarmerii, dostał się do niewoli radzieckiej. Wkrótce, prawdopodobnie wiosną 1940 roku, został zamordowany strzałem w tył głowy jako jedna z ofiar zbrodni katyńskiej, po czym pochowano go anonimowo w masowym grobie. Jego nazwisko znalazło się na tzw. liście ostaszkowskiej.

W 2007 roku ppłk Sitek został przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego pośmiertnie awansowany do stopnia pułkownika.

Od dnia 15 czerwca 1994 r. imię płk Stanisława Sitka nosi Szkoła Podstawowa nr 5 w Grudziądzu.

Portret płk Stanisława Sitka w Sali Tradycji Szkoły Podstawowej nr 5 w Grudziądzu.

Mianowania na kolejne stopnie wojskowe:

- Wyższy Kurs Żandarmerii dla starszych stopniem podoficerów – 1917 rok
- podporucznik – 1918 rok
- porucznik – 1920 rok

- kapitan (rotmistrz) – 1920 rok
- major – 1924 rok
- podpułkownik – 1933 rok
- pułkownik – 2007 rok

Nadane Ordery i Odznaczenia Wojskowe:

- Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski – 1923 rok
- Krzyż Walecznych – 1923 rok
- Złoty Krzyż Zasługi – 1928 rok
- Krzyż Niepodległości z Mieczami – 1931 rok

Patrol żandarmerii w latach 1918-1939 r.

Odnaka żandarmerii II RP.

Cmentarz katyński w Miednoje.

**Cmentarz katyński w Miednoje (tu są pochowani pomordowani z obozu w Ostaszkowie).
Krzyże na symbolicznych grobach.**

Cmentarz katyński w Miednoje.

(L.B.S.)

Redakcja: Tadeusz Rauchfleisch, Janusz Hinz. Logo KMDG wykonał Grzegorz H. Rygielski.